

INFERNUL DIN SUBTERANE DEZVĂLUIRI ȘOCANTE DIN VIAȚA „COPILOR STRĂZII”

În timp ce la 1 iunie copiii de pe întreaga planetă sărbătoresc ziua lor internațională, părinții răsfățându-i cu toate bunătățile, jucăriile și plăcerile posibile, mai sunt și copii care n-au ce mânca și îmbrăca, sau, mai grav, care n-au adăpost, numiți și „copiii străzii”.

În România, fenomenul social „copiii străzii” a luat amploare și a devenit vizibil îndeosebi după 1989, când mass-media nu l-a mai trecut sub tăcere, ba chiar l-a prezentat în detaliu. Când vorbim de „copiii străzii” ne referim la cei care locuiesc permanent și trăiesc efectiv „în bătaia vântului”, fără protecție din partea familiei (sau ai căror părinți se află și ei tot „în stradă”) ori a statului, care își găsesc adăposturi ocazionale, improvizate, prin canalele de termoficare ale orașelor, în case și vehicule abandonate, în parcuri etc, ducându-și traiul de azi pe mâine, în condiții mizerabile, contrare normelor civilizate.

Cine sunt „copiii străzii” și de ce au ajuns ei în această situație?

Anchetele efectuate pe această temă au scos la iveală adevăruri dure referitoare la cauzele care au determinat căderea lor în „infernul străzii”. Cei mai mulți dintre ei sunt bolnavi, handicapați, au afecțiuni fizice și psihice, fumează, beau alcool, consumă aurolac, se droghează, muncesc „la negru” și se prostituează. Supraviețuirea în stradă se corelează cu toate formele de criminalitate, aici fiind un mediu propice delincvenței.

De regulă, ei refuză categoric instituționalizarea, preferând strada, unde nu se simt obligați să respecte ordinea și disciplina socială.

Se pune adesea întrebarea: de ce un copil ajunge să cerșească, să vagabondeze, să mintă, să agreseze, să devină un inadaptat care caută anturajul indivizilor certați cu legea, ajungând să trăiască în mizerie groaznică sub cerul liber?

Răspunsul este greu de dat, însă trebuie căutat, mai întâi, în rațiunile pentru care acești copii fug de acasă (sau sunt alungați), iar principala cauză este sărăcia, combinată cu violențele și abuzurile la care minorii sunt supuși de către părinții și apropiații lor, preocuparea lor de căpetenie fiind aceea de a procura bani. Respectivii copii, lipsiți de experiență și de educație, sunt extrem de influențabili, astfel încât anturajul în care intră își pune serios amprenta asupra comportamentului lor ulterior.

Ajunși în infernul subteranelor, „copiii străzii” aleg să-și ducă traiul zilnic în condiții precare de salubritate și igienă, umblă prin gunoaie, mănâncă ce apucă, își fac nevoile oriunde, nu se spală, se îmbracă intenționat cu haine rupte și murdare (pentru a inspira milă), put, înjură, călătoresc cu mijloacele de transport în comun, provocând disconfort și respingere. Ei își câștigă existența din cerșit (principala sursă), spălat parbrize, închiriat ilegal locuri de parcare („parcagiii”), adunând deșeuri și vânzându-le pe unde pot, prestând diferite servicii și munci „la negru”, prin piețe, zone comerciale etc.

Alții, nu puțini la număr, de la vârste fragede (10-12 ani) practică prostituția, pornografia, fură,

tâlăresc, totul pentru bani. O mare parte din banii rezultați din activitățile lor ilicite sunt luați de „protectorii” lor, care-i obligă astfel să comită fapte antisociale, căci, dacă nu se supun, îi bat, îi amenință și-i pedepsesc după „regulile” lor prestabilite.

Din cauza acestor moduri de viață „copiii străzii” au o sănătate deplorabilă, sunt infectați cu HIV, au hepatită, TBC și alte boli contagioase, sunt plini de microbi, pe care-i răspândesc cu generozitate în jur, sunt subnutriți și prost îmbrăcați (adesea desculți), suferă fizic și psihic, au mari probleme emoționale, sunt agresivi și reacționează violent. Sunt neinstruiți, mulți analfabeți, refuzând școala și au în general o atitudine contestatară de nesupunere și ripostă la adresa autorităților și cetățenilor, provocând dezgust și indignare, motiv pentru care și sunt evitați de către restul populației.

Prin comportamentul lor de ansamblu, „copiii străzii” reprezintă un pericol major pentru societate, pe multiple planuri: sunt violenți, inspirând teamă, împrăstie mirosuri dezagreabile și microbi de boală, consumă aurolac, tutun, alcool și droguri, se prostituează, fură, lovesc, vorbesc trivial, amenință, fac gălăgie, urinează pe statui și monumente, se scaldă în fântâni ornamentale etc.

N-au pic de rușine, reținere și nicio responsabilitate civică, din care cauze își permit să nesocotească legile țării și prevederile de bun-simț, săvârșind la tot pasul fapte penale. De altminteri, supraviețuirea în „infernul străzii” merge mână în mână cu criminalitatea organizată și, cum era de așteptat, s-au găsit numaidecât destui „profitori” care, sub diverse pretexte, speculează oportunitățile create, câștigând bani mulți din exploatarea „copiilor străzii”, în variate modalități: prostituție și proxenetism, trimiterea la furat, cerșit sau muncit „la negru”, trafic de droguri și de persoane etc.

Într-un top al zonelor cele mai frecventate de către „copiii străzii”, Gara de Nord ocupă de departe locul întâi, urmat de alte arondismente „respectabile” precum Piața Unirii, Piața Victoriei, Piața Universității, Piața Parlamentului ș. a., acolo unde gurile de canal de la suprafață comunică cu adăposturile lor subterane. În interior trăiește o întreagă populație de oameni neinstituționalizați, care printre țevile de canalizare și-au improvizat locuri de cazare, extrem de periculoase. Dincolo de faptul că în aceste catacombe fărădelegea este la ea acasă, organele statului neavând nicio autoritate aici, există un înalt risc de catastrofe, prin aceea că și-au tras curent electric fără nicio precauție, au instalat o sumedenie de fire neizolate, folosesc butelii de aragaz și tot felul de improvizatii periculoase, putând isca în orice clipă explozii de mare intensitate, surpări de pământ, prăbușirea pereților de susținere, cu efect de domino și cu numeroase victime, inclusiv din rândul persoanelor aflate la suprafață în zona incidentală. Pe lângă ce se va întâmpla aici, dezastrul de la „Colectiv” ar putea rămâne într-o modestă umbră!

Cu asta nu-i de glumit.

Așa cum reiese și din unele reportaje de televiziune, care reflectă într-o manieră jurnalistică lumea infernală a canalelor bucureștene și de deasupra lor, „copiii străzii” din anii '90 au ajuns „oamenii străzii” de azi, iar dacă lucrurile evoluează în același ritm, minorii infractori de azi vor deveni, inevitabil, criminalii de mâine! Căci ce pot învăța ei acolo, în canale, decât lecția criminalității?!

Fără îndoială, banul dictează. Și pentru bani, care înseamnă supraviețuirea, ei sunt în stare de orice, fără scrupule sau ezitări, așa că însăși prezența lor trebuie să constituie un semnal de alarmă pentru societate. Cât timp rolul social al familiei și culturii este răsturnat, morala un moft, iar forța legii doar un deziderat, există create toate premisele ca persoanele vulnerabile, și în special minorii neajutorați, să alunece în „infernul subteranelor”, de unde ieșirea este tare dificilă.

O mare parte din culpabilitate o au și părinții denaturați care trăiesc din alocațiile copiilor lor, pe care-i abuzează fizic și-i trimit în stradă la „produs” bani, lăsându-i în voia sorții și a hazardului.

Un alt aspect semnificativ cu care ne confruntăm în ultimul timp este migrarea masivă către localitățile mari, unde individul scapă de sub controlul strict al statului, în aglomerări urbane devenind un necunoscut, nepus să mai dea cuiva socoteală (ca la țară, unde alta este judecata comunității). Pe de altă parte, reacția autorităților este timidă și inefficientă, intervenind post-factum, când prevenirea deja a eșuat. Toleranța, neputința, neimplicarea reprezentanților statului sunt cunoscute și nu se întrevăd măsuri radicale, adecvate gravității situației.

Existența și recrudescența flagelului „copiii străzii” reclamă costuri sociale imense, pe care cu toții, vrând-nevrând, le plătim, căci nu-i putem extermina. Autoritățile îi depistează, fac anchete, întocmesc dosare, îi duc în centre de plasament (unde nu vor să stea), dar, în final, fenomenul subzistă și nu dă semne de ameliorare. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului din subordinea primăriei are datoria de a-i lua în evidență, iar acolo unde este posibil, să-i încredințeze familiilor ori instituțiilor specializate, îi duc în adăposturile de zi și de noapte pentru copiii străzii unde primesc hrana și asistența medicală corespunzătoare, dar, așa cum am arătat, de aici fug cu prima ocazie, preferând „strada”, unde se pot manifesta în voie. Ideal ar fi ca acești copii nefericiți să fie reintegrați social și recuperați, dar este extrem de anevoios, întrucât o multitudine de factori de mare complexitate conduc la apariția și amplificarea acestui flagel. Înainte de Revoluție, era un subiect-tabu, pe care presa și autoritățile îl țineau ascuns deoarece nu convenea regimului comunist să fie dezvăluit. Dacă atunci s-ar fi luat măsurile cuvenite, cu siguranță, altfel ar fi stat în prezent lucrurile. Numai că politica pronatalistă a sistemului totalitar din vremea lui Ceaușescu a determinat nașterea forțată a numeroși copii nedorți, din care mulți au ajuns în stradă, iar acum „copiii străzii” de atunci au devenit infractori, unii din ei, cu copii ajunși la fel, tot „sub cerul liber”.

Indiscutabil, fenomenul „copiii străzii” dezvăluie eșecul societății contemporane românești în privința asigurării unui nivel de trai decent fiecărui cetățean, iar prin modul de manifestare al acestui segment de populație defavorizată este afectată întreaga comunitate, care trebuie să suporte consecințele ilegalităților acestora.

Ne întrebăm adesea, cum să-i tratăm pe acești năpăstuiți ai soartei: cu înțelegere și compasiune, ca pe niște victime inocente, sau cu duritatea și intoleranța cuvenite unor răufăcători periculoși? Românul este milostiv din fire, îngăduitor și solidar cu cei în dificultate, dar s-a și săturat de prezența lor dizgrațioasă și deranjantă, oriunde și oricând, motiv pentru care și sunt etichetați negativ cu expresii disprețuitoare precum „auroiaci, boschetari, parbrizari, parcagii, tomberonari, vagabonzi, derbedei, lepădături, scursuri, haimanale” etc. Indubitabil, sunt victimele propriilor lor slăbiciuni, educației deficitare și comportamentului deviant, dar se și complac în situația respectivă, alegând să supraviețuiască la limita minimei rezistențe, neacceptând să respecte setul de reguli pe care le impune instituționalizarea. „Copiii străzii” fac parte din

„România profundă” și nu trebuie ignorați, ci să gândim soluții pentru rezolvarea acestei probleme delicate, pentru diminuarea numărului lor și limitarea efectelor negative ale acțiunilor lor. Nu doar autoritățile abilitate, ci și organizațiile neguvernamentale cu preocupări în domeniu trebuie să activeze coerent și consecvent pe această linie, în deplină cunoștință de cauză, cu profesionalism și mai ales corect, cheltuind judicios fondurile publice destinate nevoiașilor.

Într-un interviu acordat presei de fostul primar general al Capitalei, dr. Sorin Oprescu, aflat pe funcție, vizibil iritat de întrebările incomode ale ziaristilor, afirma: „Nu am lege să-i iau cu arcanul!”. Parțial adevărat, dar incomplet. Avem lege care, evident, este susceptibilă de îmbunătățire, aplicarea ei lasă însă de dorit și asta din cauza corupției și incorectitudinii multora din cei puși să vegheze tocmai la combaterea criminalității.

Mai degrabă marele campion Leonard Doroftei care, cândva, „a mâncat și el asemenea pâine” este de apreciat pentru inițiativa sa umanitară de a-i ajuta pe „copiii străzii” să trăiască decent, făcând un sport bărbătesc cum este boxul.

INFERNUL DIN SUBTERANE DEZVĂLUIRI ȘOCANTE DIN VIAȚA „COPILOR STRĂZII”

Asemenea exemple lăudabile ar putea fi urmate și de alții, în beneficiul societății românești, care trebuie să conștientizeze că dacă acest uriaș potențial criminogen nu este ținut sub control, poate constitui o serioasă amenințare la adresa siguranței naționale.

Nutrim speranța că și acest demers, făcut în preajma zilei de 1 iunie, va sensibiliza opinia publică românească asupra „infernului din subteranele groazei”, unde supraviețuiesc „copiii străzii”, care nici nu știu semnificația acestei date.

HORAȚIU MĂNDĂȘESCU

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ *Independența
prin Cultură*